

ПЕРЕВАГИ КЛАСТЕРУ, ЯК ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЄКТІВ У СФЕРІ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА

О. Ф. Присяжнюк, к.е.н., доцент
Житомирський національний агроекологічний університет

Соціальний та екологічний вектор розвитку держави, значна частка аграрного сектору в структурі надходжень до бюджету зумовлюють потребу у розвитку органічного виробництва та пошуку прогресивних форм впровадження проєктів у цій сфері..

Метою проведення дослідження є обґрунтування потреби застосування кластерного підходу при організації виконання проєктів у сфері органічного виробництва. Об'єктом дослідження є процес організації проєктів органічного виробництва.

Відповідно до Конституції України найвищою соціальною цінністю в нашій державі визнається людина [1]. Тому управління та розвиток сільських територій, насамперед, повинне бути спрямоване на підтримку таких суб'єктів господарювання, що забезпечують громадян здоровими продуктами харчування. Зважаючи на це, вважаємо логічним та обґрунтованим максимальне використання можливостей кожної території для виробництва корисної органічної продукції.

Перехід на органічне виробництво передбачає застосування проєктного управління, зважаючи на потребу у цілеспрямованості, скоординованості та обмеженість в часі і витратах такої діяльності. Вважаємо, що при формуванні організаційної структури таких проєктів необхідно максимально використовувати переваги кластерного підходу,

які насамперед виявляються у забезпеченні синергічного ефекту при об'єднанні зусиль різних суб'єктів. Очевидною перевагою застосування кластерної взаємодії в проєктах органічної сфери є економія коштів, яка формується завдяки застосуванню науково обґрунтованих підходів до виробництва та управління такими проєктами (при умові участі в кластері навчальних закладів, наукових установ тощо). Іншою структурною частиною економії коштів є підвищення ефективності використання інших видів ресурсів (люди, матеріальні ресурси, інформація тощо).

Окрім того, вітчизняні дослідники, аналізуючи світовий досвід застосування кластерного підходу в економіці, стверджують, що така форма дає змогу залучати більше інвестицій, виступає, як інструмент розвитку конкурентоспроможності, стимулювання інноваційного мислення та створення нових технологій [3]. Перевагою використання кластерного підходу, є інтеграція, орієнтована на взаємодію елементів системи "влада - бізнес - населення" [5].

Перспективність та практична значимість кластерної форми при реалізації проєктів в сфері органічного виробництва підтверджується і в Мінагрополітики. Зокрема, за підтримки міністерства було запроваджено пілотні проєкти з впровадження агрокластерів у Львівській та Одеській областях. На Львівщині це «ГорбоГори», а на одещині – «Фрумушика Нова». Реалізація кожного з цих проєктів це спосіб об'єднання фінансових, людських та природних ресурсів, держави, бізнесу та сільських громад [4].

Дослідженнями доведено, що нині першочергово об'єднані територіальні громади зосереджують достатньо уваги на обрання дієвої форми організації органічного виробництва. Нині є практичні приклади застосування кластерів, як перспективної форми організації даного виду виробництва. Зокрема, можна навести приклад перших кроків до створення аграрного кластеру в межах двох територіальних громад Рівненщини. Керівництвом двох суб'єктів органічного господарювання та ліцею було підписано меморандум про співпрацю. Сторони даної угоди переконані в актуальності даного заходу, оскільки це дасть змогу об'єднати зусилля влади, бізнесу та науки [6].

Доцільність кластерної форми організації органічного виробництва вбачають і в Баранівській об'єднаній територіальній громаді, що на Житомирщині. Громада використовує грантові кошти Європейського Союзу на реалізацію проєкту "Молодіжний кластер органічного бізнесу Баранівської міської ОТГ", основними складовими компонентами якого є будівництво сироварні, органічної ферми, шкільної майстерні та теплиць, торгово-тренінгового центру, проведення навчань для вчителів та жителів громади [2].

Наведені практичні приклади впровадження проектів у сфері органічного виробництва в об'єднаних територіальних громадах доводять наявність переваг застосування кластерів. Вважаємо найважливішою перевагою є можливість посилення уваги на соціальному аспекті – забезпеченні населення корисними продуктами. Проведені дослідження дозволяють також виділити основні переваги кластерів, зокрема, можливість ефективнішого використання різних ресурсів (фінансових, матеріальних, інформаційних, людських тощо); стимулювання інноваційної та інвестиційної діяльності; посилення конкурентних переваг та взаємодії влади бізнесу та населення; забезпечення наукового обґрунтування заходів в рамках проектів у сфері органічного виробництва.

Список літератури

1. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Баранівська ОТГ отримає більше 760 тис. євро з ЄС на розвиток органічного простору у громаді. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/8666>.
3. Кирилов Ю. Є. Кластери як інструмент підвищення конкурентоспроможності національної економіки в умовах глобалізації. *Ефективна економіка*. 2013. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2608>
4. Кластер - це найкраща форма розвитку сільських територій в Україні - Ольга Трофімцева. URL: <http://www.minagro.gov.ua/node/26958>
5. Prsyazhniuk, O., Plotnikova, M., Buluy, O. (2018) Cluster approach in administration of rural areas. *Management Theory And Studies For Rural Business And Infrastructure Development*, No40 (2), 118–127.
6. Рівненщина: ОТГ та бізнес об'єднуються, щоб розвивати органічне землеробство. URL: <http://lgdc.org.ua/branch/16/rivnenshchyna-otg-ta-biznes-obyednuyutsya-shchob-rozvyvaty-organichne-zemlerobstvo>.